

Resultats de les pimes manufactureres catalanes 2000-2017.

Comparativa entre branques

Desembre de 2019

Resum executiu

- Aquest INFORMES PIMEC el destinem a un exercici de caràcter descriptiu sobre l'economia i les finances pimes industrials manufactureres catalanes durant el període 2000-2017.
- La informació en què descansa el treball són els estats comptables de societats que han presentat aquesta informació al Registre Mercantil. De mitjana anual són 12.950 empreses, que considerem representatives del teixit industrial català. I per als anys que es cobreix (18, dividits en tres subperíodes -expansió, crisi i recuperació-), també considerem que són representatives de la seva evolució.
- En el treball s'identifiquen les vendes i la seva evolució, els resultats anuals, l'estructura de balanç i els indicadors financers més habituals en aquest tipus d'estudi. La comparació es fa entre set branques manufactureres.
- Les pimes amb una xifra de vendes més altes són les de les químiques i el material de transport, amb facturacions anuals mitjanes de 7-8 milions en el darrer subperíode (2013-2017). Les pimes industrials que facturen menys de mitjana són les del metall.
- Els resultats nets obtinguts al llarg del període posen en relleu que les indústries químiques són les més rendibles, essent aquest registre molt més estable al llarg del període (malgrat la crisi) que no pas a la resta d'activitats industrials.
- La indústria química és també la que enregistra, al llarg del període estudiat, uns nivells de marge i uns resultats nets més elevats.
- Els valors de balanç més baixos els enregistren, al llarg dels anys considerats, la indústria del metall i la indústria tèxtil.
- L'immobilitzat (material i immaterial) té un pes relativament constant en les diferents branques industrials, amb un rang de valors mitjans del 23% al 38%. La indústria alimentària és la que té un major pes de l'immobilitzat en el seu actiu, mentre que el tèxtil és la branca amb valors més baixos.
- La capitalització de la pime industrial és creixent. Al capdamunt de tot hi trobem la indústria química que en el subperíode més recent (2013-2017) assoleix el 57% del passiu. La branca industrial menys capitalitzada és el material de transport, amb un 41%.
- La rendibilitat financera pateix una caiguda important durant la crisi, per recuperar-se parcialment durant el subperíode 2013-2017. El químic és la branca més rendible al llarg dels 18 anys considerats.
- També és la pime química la que presenta les millors ràtios de solvència (seguida del cautxú, fusta i altres indústries) i de tresoreria. Tant en una ràtio com en l'altra la branca amb resultats més baixos és la del material de transport.
- És també la pime de material de transport la més endeutada per bé que, com en totes les branques, la ràtio deute/passiu no para de reduir-se al llarg del període considerat. La branca amb menors nivells d'endeutament és la química.

O Introducció

Aquest punt està dedicat a una anàlisi del compte d'exploració i dels balanços i principals ràtios de les pimes manufactureres catalanes des de l'any 2000. Respecte a altres exercicis semblants realitzats per l'Observatori de la pime i publicats en diferents INFORMES, en aquest s'hi han afegit algunes dades que hem considerat rellevants sobre marges i rendibilitat.

La metodologia i la font d'informació bàsica és la mateixa que s'ha utilitzat en les catorze edicions de l'*Anuari de la pime catalana*. Totes les taules i gràfics inclosos en aquest document han estat elaborats per PIMEC utilitzant la base de dades PimesDat, a partir de SABI.

En aquest INFORMES fem un exercici comparatiu entre les set branques manufactureres amb què treballem habitualment en l'esmentat anuari, que són:

- Indústries químiques,
- Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric,
- Material de transport,
- Indústria alimentària,
- Indústria tèxtil, cuir i confecció,
- Indústria del paper i arts gràfiques, i
- Cautxú, fusta i altres indústries.

Com en els INFORMES anteriors, operem amb dades del període 2000-2017, distingint per subperíodes que hem agrupat en funció del cicle econòmic general:

- 2000-2007, d'expansió
- 2008-2012, de crisi o recessió
- 2013-2017, de recuperació.

Tractem l'evolució de les vendes, dels marges, de l'estructura i l'evolució de l'actiu i el passiu de les pimes analitzades, de la rendibilitat financera, així com de les ràtios financeres més habituals en exercicis d'aquest tipus:

- *Rendibilitat financera* (Resultat abans d'impostos / Patrimoni net)
- *Solvència*: Actiu / (Passiu corrent + Passiu no corrent)
- *Fons de maniobra*: (Patrimoni net + Passiu no corrent) / Actiu no corrent
- *Liquiditat*: Actiu corrent / Passiu corrent
- *Tresoreria*: (Actiu corrent - Existències) / Passiu corrent
- *Endeutament*: (Passiu corrent + Passiu no corrent) / Passiu

1 Vendes, marges i resultats

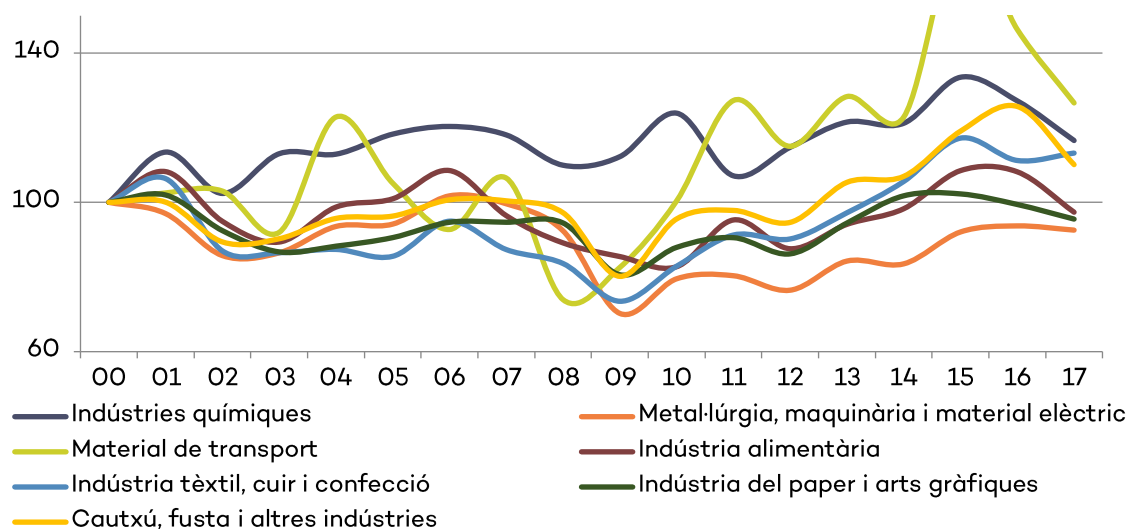
La xifra de vendes de les pimes manufactureres catalanes ha evolucionat per subperíodes segons es recull en la Taula 1. Com es pot observar, la indústria química és la que lidera el volum de vendes per empresa en els tres subperíodes considerats, seguida de prop, durant la recuperació (2013-2017), pel material de transport. La resta de sectors enregistren, al llarg del que portem de segle XXI, un volum de vendes mitjanes per empresa que se situa al voltant dels 2 milions d'euros, excepció feta de l'alimentari, que gira al voltant dels 4 milions per empresa.

Taula 1 Ingressos d'exploació (mitjanes anuals per període, en milers d'euros corrents)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	7.155,0	7.236,5	7.899,6
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	2.244,8	1.889,6	2.113,1
Material de transport	4.980,4	4.823,4	6.738,9
Indústria alimentària	4.279,3	3.781,3	4.350,1
Indústria tèxtil, cuir i confecció	2.074,0	1.902,5	2.457,8
Indústria del paper i arts gràfiques	2.196,7	2.062,9	2.314,7
Cautxú, fusta i altres indústries	2.171,7	2.092,6	2.550,3

En valors anuals, la xifra d'ingressos ha experimentat l'evolució que es presenta en el Gràfic 1. Es posa en relleu que el químic és el més estable al llarg del període, enfront de la caiguda general entre 2008 i 2011, així com la recuperació dels valors de venda de llavors ençà. Particularment dinàmic és el material de transport des del 2009 fins al 2015 (valor de 173), any a partir del qual fa una correcció a la baixa. Malgrat la recuperació, encara hi ha tres sectors que al 2017 tenen una xifra de vendes inferior a la que van tenir al 2000: l'alimentari, el metall i el paper.

Gràfic 1 Evolució dels ingressos d'exploació. Índex base 2000=100

Pel que fa als marges empresarials (resultats abans d'impostos + despeses financeres) en valors absoluts, el lideratge el té el sector químic (que com hem

vist és el que registra un major nivell de vendes). És també el sector que menys repercuteix la situació de crisi econòmica entre el 2008 i el 2012. La resta de sectors en cap cap sobrepassen, en els tres subperíodes considerats, el nivell de marge de 200.000 euros de mitjana per empresa (Taula 2).

Taula 2 Marge empresarial (mitjanes anuals per període, en milers d'euros corrents)

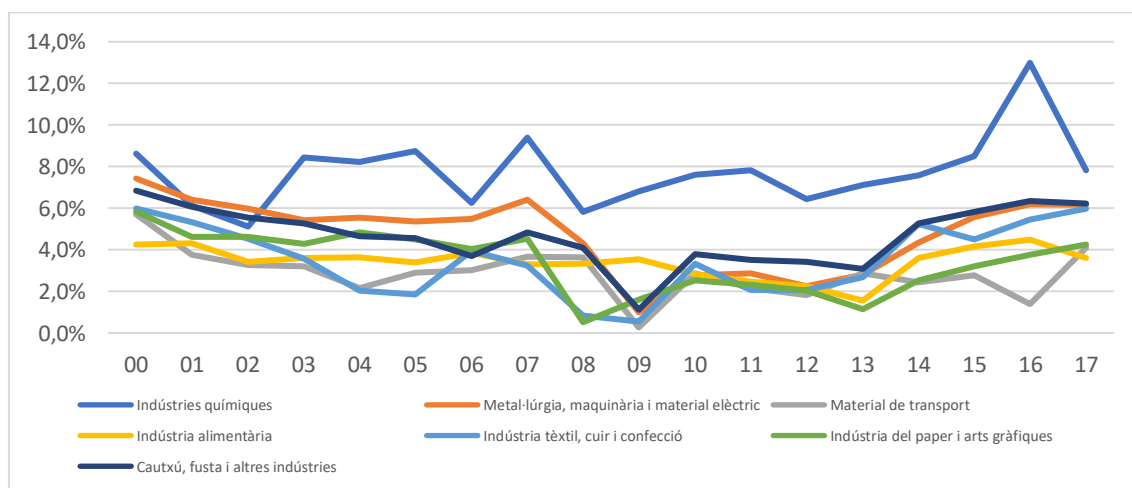
	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	546,2	500,3	698,7
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	135,2	51,8	107,3
Material de transport	170,8	102,6	180,8
Indústria alimentària	159,8	108,7	153,6
Indústria tèxtil, cuir i confecció	80,8	34,4	118,3
Indústria del paper i arts gràfiques	102,6	36,8	69,1
Cautxú, fusta i altres indústries	112,6	68,2	137,8

El percentatge de marge empresarial sobre ingressos per subperíodes es recull a la Taula 3. Els valors anuals dels marges entre 2000 i 2017 queden recollits en el Gràfic 2. S'hi pot observar la davallada general dels marges a partir del 2007, que no es comença a recuperar fins al 2013.

Taula 3 Marge (mitjanes anuals per període, en percentatge sobre vendes)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	7,6%	6,9%	8,8%
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	6,0%	2,7%	5,1%
Material de transport	3,4%	2,1%	2,7%
Indústria alimentària	3,7%	2,9%	3,5%
Indústria tèxtil, cuir i confecció	3,9%	1,8%	4,8%
Indústria del paper i arts gràfiques	4,7%	1,8%	3,0%
Cautxú, fusta i altres indústries	5,2%	3,3%	5,4%

Gràfic 2 Evolució dels marges sobre ingressos

Respecte als resultats nets (beneficis després d'impostos) en els tres subperíodes, les indústries químiques són l'única branca en què la crisi va tenir un impacte quasi nul i la que sistemàticament mostra valors més alts (Taula 4). La resta d'activitats enregistren beneficis nets absoluts mitjans molt més baixos i sense excepció van experimentar fortes caigudes en el període 2008-12. En el subperíode de recuperació recent, el paper és el sector que enregistra uns rendiments més baixos.

Taula 4 Resultats nets (mitjanes anuals per període, en milers d'euros corrents)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	312,8	320,5	518,7
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	70,4	12,7	64,8
Material de transport	67,0	39,6	98,0
Indústria alimentària	74,4	51,6	87,6
Indústria tèxtil, cuir i confecció	25,2	0,5	76,7
Indústria del paper i arts gràfiques	43,7	-2,2	30,9
Cautxú, fusta i altres indústries	52,5	23,9	88,5

2 Valors de balanç

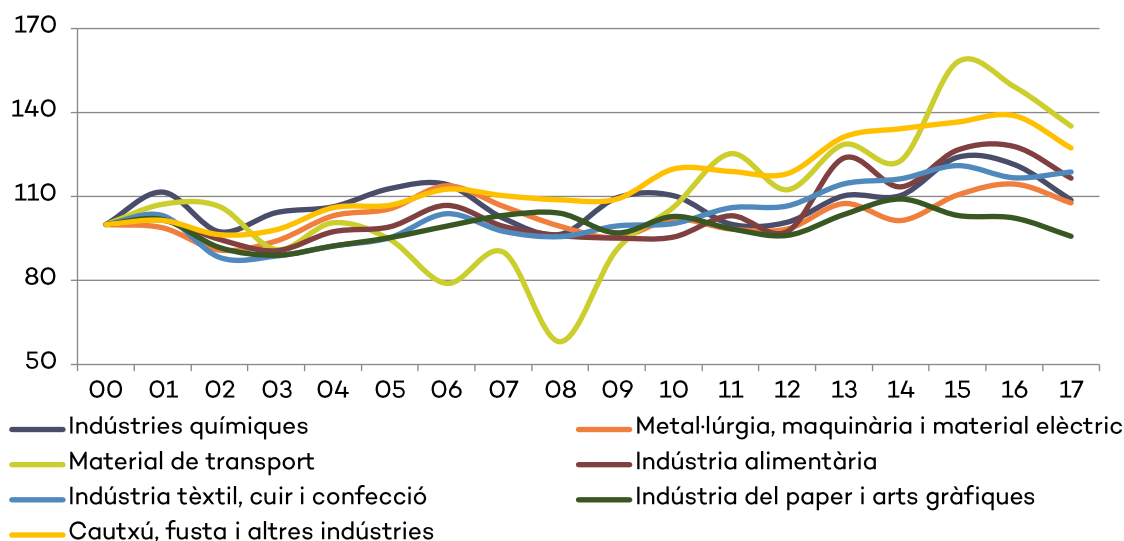
Els valors mitjans de balanç de les pimes manufactureres s'han mantingut relativament estables al llarg del període 2000-2017, com ho mostra la Taula 5. Destaca, si de cas, l'augment experimentat que enregistren cinc dels set sectors en el període de recuperació (2013-2017) respecte al període de crisi, en el qual, per cert, els valors de balanç van ser molt semblants als de l'expansió del subperíode 2000-2007.

Taula 5 Valors absoluts de balanç (mitjanes anuals per període, en milers d'euros corrents)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	6.679,1	6.511,7	7.235,7
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	1.752,1	1.701,8	1.867,9
Material de transport	3.143,5	3.224,8	4.537,5
Indústria alimentària	2.764,7	2.730,1	3.407,3
Indústria tèxtil, cuir i confecció	1.620,8	1.713,0	1.980,2
Indústria del paper i arts gràfiques	1.935,0	1.997,3	2.059,3
Cautxú, fusta i altres indústries	1.684,0	1.862,4	2.165,0

L'evolució dels diferents sectors any a any, agafant de referència el 2000 igual a 100, és la que recull el Gràfic 3. El màxim valor de balanç s'assoleix al 2015. Al 2017 es produeix una reducció en tots els sectors excepte en el tèxtil, cuir i confecció.

Gràfic 3 Evolució dels valors de balanç. Índex base 2000=100

3 L'immobilitzat

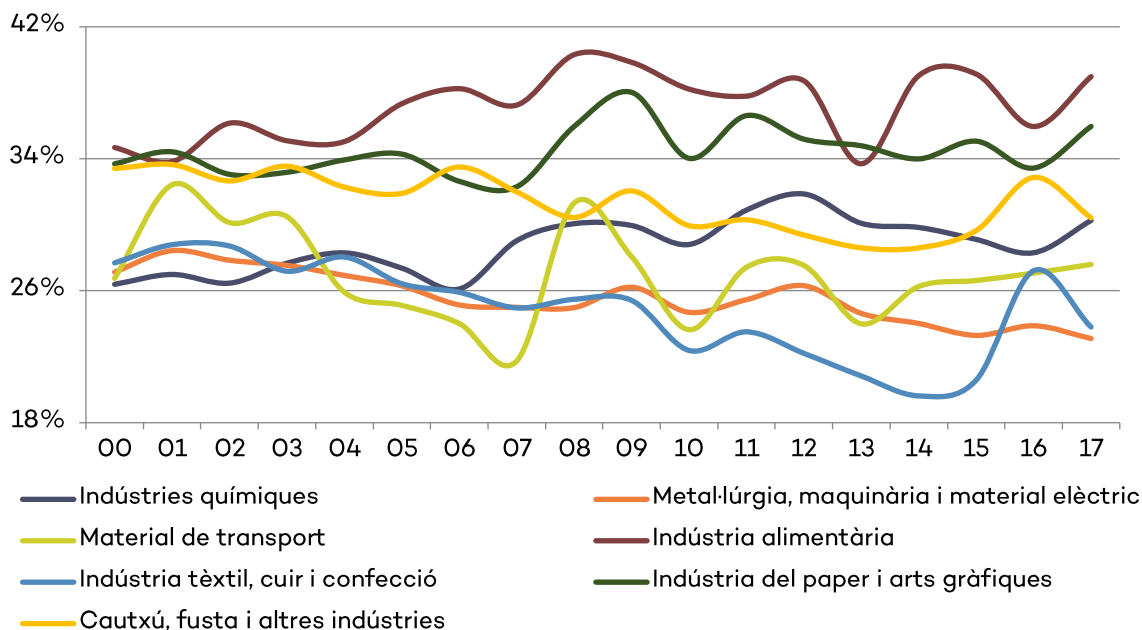
El pes de l'immobilitzat (material i immaterial) dins de l'actiu mostra diferents casuístiques entre les branques manufactureres. Mentre que la indústria alimentària i el paper i arts gràfiques presenten de manera sostinguda nivells superiors al 35%, el tèxtil, cuir i confecció, així com la metal·lúrgia, maquinària i material elèctric, tenen un immobilitzat inferior al 25% de l'actiu. La resta de branques es troben entre aquests dos nivells (Taula 6).

Taula 6 Immobilitzat (% sobre l'actiu total)

	2000-07	2008-12	2013-15
Indústries químiques	27,3%	30,3%	29,5%
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	26,8%	25,5%	23,8%
Material de transport	27,1%	27,6%	26,7%
Indústria alimentària	36,0%	39,0%	37,8%
Indústria tèxtil, cuir i confecció	27,2%	23,8%	20,6%
Indústria del paper i arts gràfiques	33,4%	36,0%	35,3%
Cautxú, fusta i altres indústries	32,9%	30,4%	28,8%

L'evolució de la ràtio any a any es pot veure en el Gràfic 4. Com s'observa, la dinàmica és força constant, amb la branca química sostingudament per sobre de la resta de branques. El paper i arts gràfiques també se situa al llarg de tot el període per sobre de la resta. El tèxtil i el metall se situen de manera força sostinguda en els nivells baixos del sector manufacturer català al llarg del període estudiat.

Gràfic 4 Evolució de l'immobilitzat sobre l'actiu total (%)

Una dada que diferencia les activitats analitzades és la relació entre el valor afegit brut (VAB) i l'immobilitzat (material + immaterial). La ràtio ens indica la productivitat dels recursos immobles, és a dir, la xifra de valor afegit per unitat de recurs immoble.

Els resultats els presentem a la Taula 7 amb el detall de mitjanes per subperíode considerat. S'hi pot observar que les majors productivitats del capital immobilitzat corresponen a la metal·lúrgia, al tèxtil i al material de transport. L'activitat amb menor nivell de productivitat del seu immobilitzat és, de manera sostinguda en els tres subperíodes considerats, la indústria alimentària.

Taula 7 Productivitat del capital (VAB/ Immobilitzat material + immaterial) (en mitjanes anuals)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	1,0	1,4	1,2
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	1,6	1,8	1,7
Material de transport	1,4	1,6	1,5
Indústria alimentària	0,8	0,9	0,7
Indústria tèxtil, cuir i confecció	1,3	1,4	1,6
Indústria del paper i arts gràfiques	1,1	1,1	0,9
Cautxú, fusta i altres indústries	1,2	1,3	1,3

4 Capitalització empresarial

En el decurs dels tres subperíodes considerats s'ha produït un procés de progressiva capitalització empresarial, que ha estat comuna a totes les branques manufactureres. En aquest context, cal destacar el fort augment a les pimes fabricants de material de transport, cautxú, fusta i altres indústries, i a la indústria química (Taula 8).

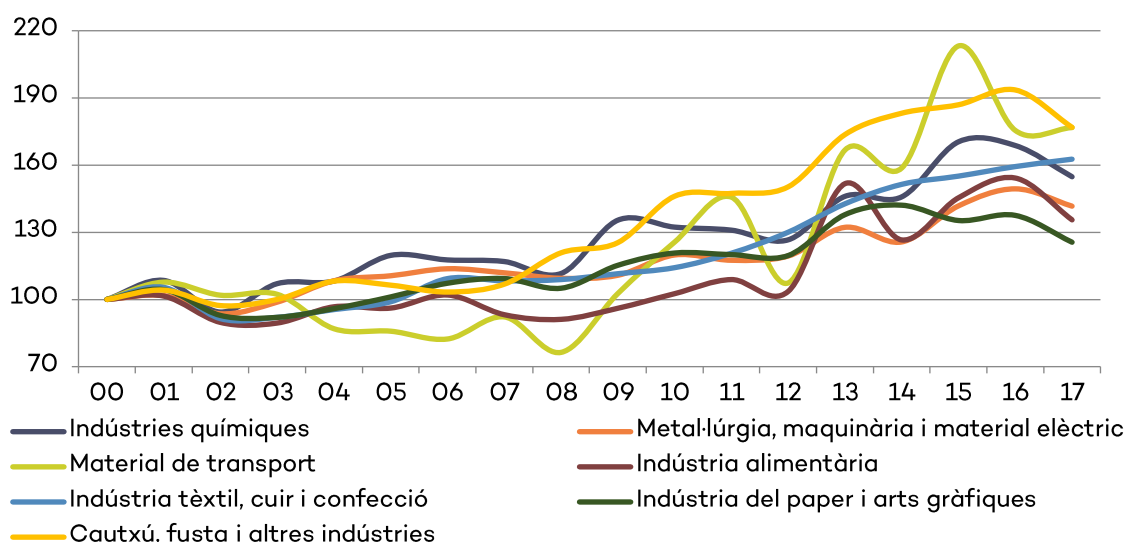

Taula 8 Patrimoni net (mitjanes anuals per període, en milers d'euros corrents)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	2.846,7	3.324,9	4.102,3
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	686,9	756,2	905,2
Material de transport	979,3	1.151,1	1.838,6
Indústria alimentària	1.106,6	1.156,7	1.643,1
Indústria tèxtil, cuir i confecció	667,6	780,6	1.028,5
Indústria del paper i arts gràfiques	729,9	844,6	986,7
Cautxú, fusta i altres indústries	642,5	858,5	1.137,4

No obstant l'anterior, les dades anuals mostren que el procés de capitalització en valors absoluts era molt clar fins al 2016. Al 2017 es produeix una petita correcció a la baixa, que afecta de manera general tots els sectors (Gràfic 5) i que caldrà veure cap on es decanta en els exercicis següents.

Gràfic 5 Evolució del patrimoni net. Índex base 2000=100

Pel que fa al grau de capitalització (percentatge Patrimoni net/Passiu), la branca més capitalitzada és la química, que arrencava en el període 2000-07 amb un 43%, per créixer fins a un 57% en el període 2013-17 (Taula 9). La branca menys capitalitzada, a distància de la resta, és el material de transport. Totes les branques comparteixen la dinàmica d'una capitalització creixent amb el pas dels anys.

Taula 9 Patrimoni net/Passiu (mitjanes anuals per període, en percentatges)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	43%	51%	57%
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	39%	44%	48%
Material de transport	31%	36%	41%
Indústria alimentària	40%	42%	48%
Indústria tèxtil, cuir i confecció	41%	46%	52%
Indústria del paper i arts gràfiques	38%	42%	48%
Cautxú, fusta i altres indústries	38%	46%	53%

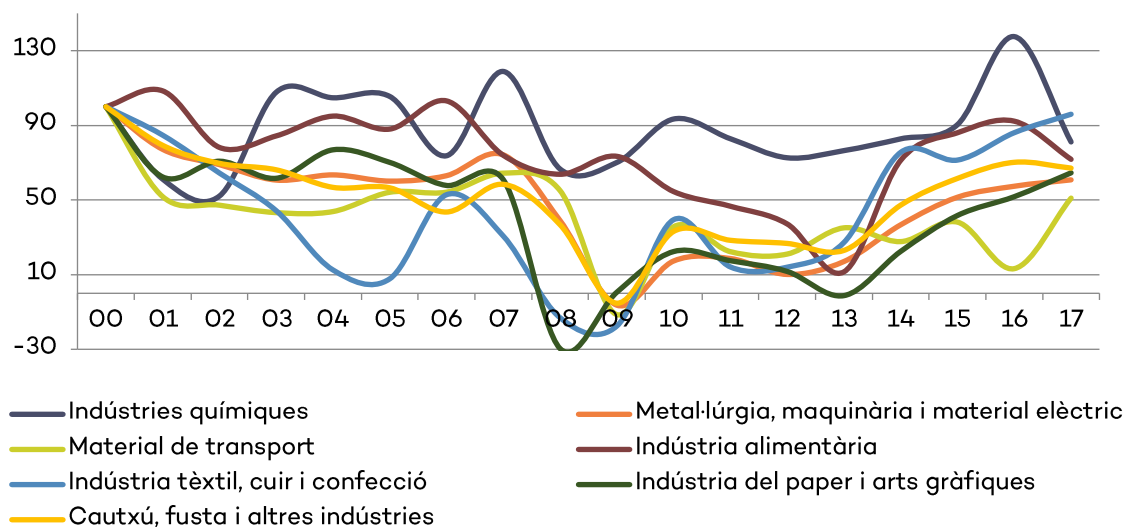
La rendibilitat financera (Resultat abans d'impostos/Patrimoni net) mostra una caiguda important durant el subperíode de crisi (2008-2012), per bé que amb diferents graus en funció del sector, tal com es pot observar a la Taula 10. El sector químic és el que enregistra globalment majors nivells de rendibilitat, gairebé independentment de la fase del cicle econòmic.

Taula 10 Ingressos d'explotació (mitjanes anuals per període, en milers d'euros corrents)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	15,1%	12,8%	15,7%
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	15,1%	3,4%	9,7%
Material de transport	13,0%	5,3%	7,6%
Indústria alimentària	10,2%	6,0%	7,3%
Indústria tèxtil, cuir i confecció	6,7%	1,1%	9,7%
Indústria del paper i arts gràfiques	9,3%	0,7%	4,7%
Cautxú, fusta i altres indústries	12,5%	4,6%	10,2%

En valors anuals, l'evolució de la rendibilitat en números índex (base 2000=100) es presenta en el Gràfic 6. Es posa en relleu que el sector químic és el més estable al llarg del període, enfront de la caiguda general entre 2008 i 2011, així com la recuperació dels valors de llavors ençà.

Gràfic 6 Evolució dels ingressos d'explotació. Índex base 2000=100

5 Comparativa de ràtios financeres

5.1. Solvència

La solvència (mesurada a través de la ràtio Actiu/(Passiu corrent + Passiu no corrent) ha millorat a totes les branques (Taula 11) durant els tres subperíodes considerats, però ha estat especialment destacable a la química i al cautxú, fusta i altres indústries.

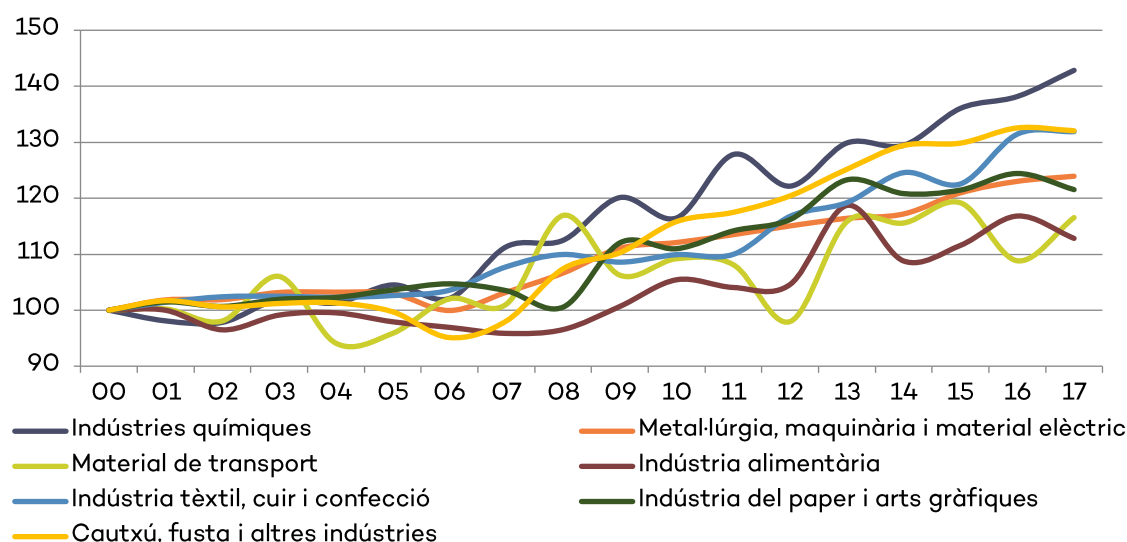
Taula 11 Índex de solvència (mitjanes anuals per període, actiu sobre passiu exigible)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	1,75	2,05	2,31
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	1,65	1,80	1,94
Material de transport	1,46	1,57	1,68
Indústria alimentària	1,67	1,74	1,93
Indústria tèxtil, cuir i confecció	1,70	1,84	2,08
Indústria del paper i arts gràfiques	1,61	1,74	1,92
Cautxú, fusta i altres indústries	1,62	1,86	2,11

Si fins al 2006 aquesta ràtio es va mantenir molt estable i homogènia entre branques, amb l'esclat de la crisi va millorar de manera important el nivell de solvència de les pimes manufactureres catalanes (Gràfic 7), però també va augmentar la dispersió de valors entre branques.

Ara bé, la tendència general en el sentit de millora del grau de solvència empresarial es manté sòlida fins al darrer del conjunt d'anys observat en la nostra sèrie de dades (Gràfic 7). Destaca, un cop més, el lideratge de posició relativa que ostenta la indústria química en aquesta ràtio.

Gràfic 7 Evolució de l'índex de solvència. Índex base 2000=100

5.2. Fons de maniobra

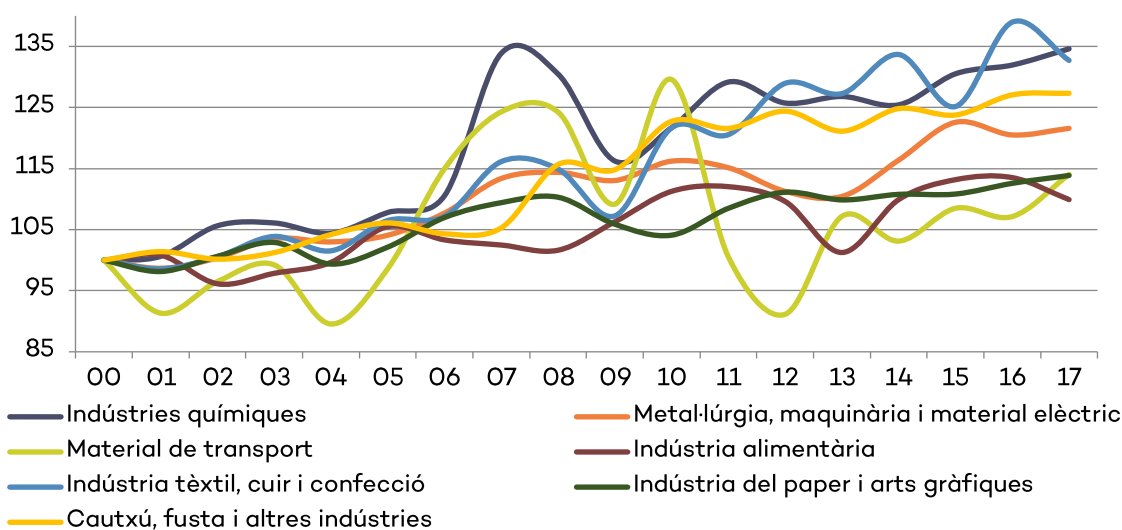
El fons de maniobra mesura la relació entre recursos financers permanents i actius permanents (Patrimoni net + Passiu no corrent)/Actiu no corrent. El valor de la ràtio en els tres subperíodes estudiats és alt i va en augment en totes les branques excepte a material de transport, que en el darrer subperíode enregistra una lleu reculada (Taula 12).

Taula 12 Fons de maniobra (mitjanes anuals per període, Passiu permanent / Actiu permanent)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	1,41	1,62	1,69
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	1,66	1,82	1,89
Material de transport	1,36	1,48	1,45
Indústria alimentària	1,25	1,35	1,36
Indústria tèxtil, cuir i confecció	1,72	1,96	2,17
Indústria del paper i arts gràfiques	1,34	1,41	1,46
Cautxú, fusta i altres indústries	1,42	1,65	1,72

L'evolució anual, agafant el 2000 com a base, queda reflectida en el Gràfic 8. Com es pot observar, globalment i de manera tendencial la ràtio va en augment, essent particularment regular des del 2009, amb l'excepció de la branca de material de transport, que entre 2004 i 2012 presenta un comportament erràtic.

Gràfic 8 Evolució del fons de maniobra. Índex base 2000=100

5.3. Liquiditat

La ràtio de liquiditat (Actiu corrent/Passiu Corrent) del sector industrial manufacturer en els tres subperíodes presenta una tendència clarament positiva. La Taula 13 recull que aquesta millora és generalitzada, per acabar en el darrer subperíode amb ràtios properes al valor 2 en quatre de les branques considerades. El tèxtil i el químic se situen al capdavant de tot.

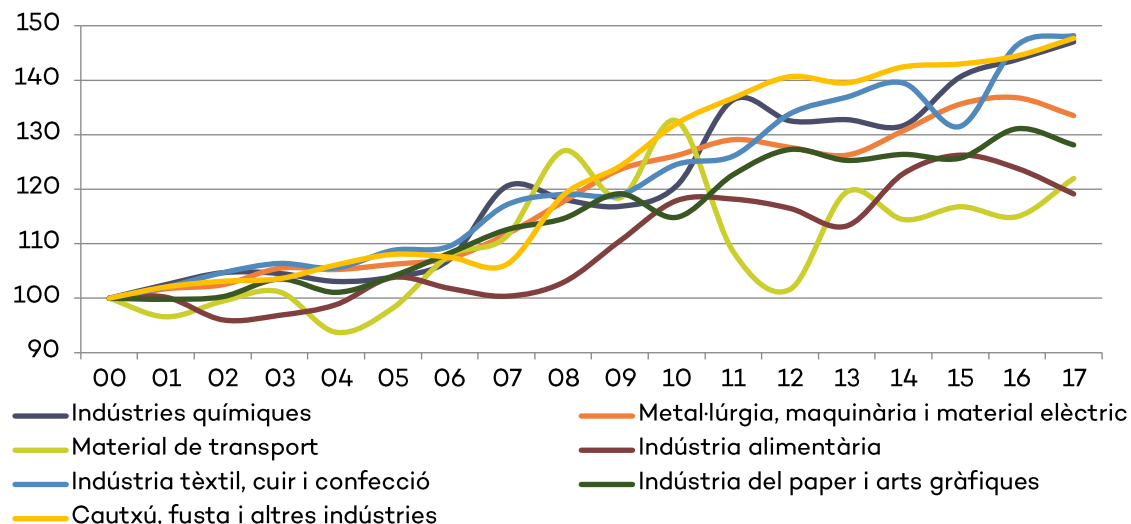
Taula 13 Ràtio de liquiditat (mitjanes anuals per període, actiu corrent sobre passiu corrent)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	1,48	1,75	1,95
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	1,42	1,69	1,79
Material de transport	1,19	1,39	1,39
Indústria alimentària	1,24	1,41	1,51
Indústria tèxtil, cuir i confecció	1,50	1,74	1,97
Indústria del paper i arts gràfiques	1,29	1,49	1,58
Cautxú, fusta i altres indústries	1,33	1,67	1,83

Font: PimesDat de PIMEC a partir de dades de SABI.

Any a any amb números índex, el Gràfic 9 posa en relleu que la millora ha estat tendencialment generalitzada i progressiva.

Gràfic 9 Evolució de la ràtio de liquiditat. Índex base 2000=100

5.4. Tresoreria

La ràtio de tresoreria es mesura com la relació entre (Actiu corrent- Existències)/Passiu corrent. En els tres subperíodes considerats aquesta ràtio no ha fet més que millorar globalment, tal com es pot observar a la Taula 14. La indústria química és la que enregistra una ràtio més alta i, en canvi, el material de transport és el que té una ràtio més baixa. Ben a prop hi figura la indústria alimentària.

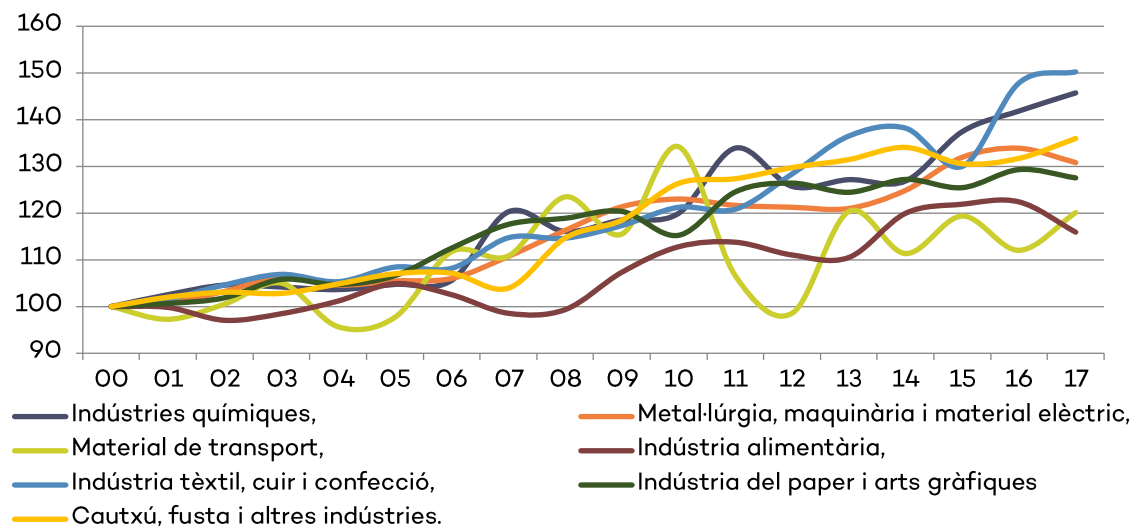
Taula 14 Ràtio de tresoreria (mitjanes anuals per període, actiu corrent menys existències sobre passiu corrent)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	1,11	1,30	1,43
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	1,04	1,19	1,27
Material de transport	0,88	0,99	1,00
Indústria alimentària	0,89	0,97	1,05
Indústria tèxtil, cuir i confecció	0,97	1,10	1,29
Indústria del paper i arts gràfiques	1,03	1,17	1,22
Cautxú, fusta i altres indústries	0,98	1,16	1,25

Font: PimesDat de PIMEC a partir de dades de SABI.

Agafant l'any 2000 de referència (índex=100), l'evolució enregistrada per cada branca queda recollida en el Gràfic 10. Com es pot observar, a part d'un comportament en certa manera erràtic de la branca de material de transport, la resta de branques millora de manera progressiva la seva ràtio de tresoreria.

Gràfic 10 Evolució de la ràtio de tresoreria. Índex base 2000=100

5.5. Endeutament

L'endeutament (Passiu corrent + Passiu no corrent)/Passiu) de les pimes manufactureres al llarg del període presenta una clara tendència a reduir-se en totes les branques en els tres subperíodes considerats (Taula 15).

Taula 15 Endeutament (mitjanes anuals per període, % sobre el passiu total)

	2000-07	2008-12	2013-17
Indústries químiques	57,4%	48,9%	43,3%
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	60,8%	55,6%	51,6%
Material de transport	68,7%	63,8%	59,5%
Indústria alimentària	60,0%	57,6%	51,8%
Indústria tèxtil, cuir i confecció	58,8%	54,5%	48,1%
Indústria del paper i arts gràfiques	62,3%	57,6%	52,1%
Cautxú, fusta i altres indústries	61,8%	54,0%	47,5%

L'observació de l'evolució any a any (Gràfic 11) posa en relleu que la tendència és força inequívoca. El nivell d'endeutament més baix l'enregistra, de manera sostinguda al llarg dels anys, la indústria química; en el cantó oposat, l'endeutament més alt el té la branca de material de transport.

Gràfic 11 Evolució de l'endeutament (% sobre el passiu total)

